

Rijksoverheid

Documenten en publicaties

Toespraak van minister Dijsselbloem tijdens de herdenking capitulaties in Wageningen

Toespraak | 04-05-2015

Herdenkingsrede van minister Dijsselbloem van Financiën bij het Nationaal Comité herdenking capitulaties op 5 mei in Wageningen.

Koninklijke hoogheid, excellenties, hooggeëerde gasten.

Mijn vader was 15 ten tijde van de bevrijding. Kort daarna stapte hij in zijn geboorteplaats Helmond op de fiets. Hij reed dwars door Vlaanderen, stak het Kanaal over en fietste in Engeland verder. In het laatste oorlogsjaar had hij Britse soldaten leren kennen die het zuiden van ons land hadden bevrijd en tijdelijk in Helmond gelegerd waren. Met hen wisselde hij adressen uit.

Deze jongens waren nauwelijks ouder dan mijn vader, maar hadden huis en haard verlaten om Europa te helpen bevrijden van de nazi-dictatuur.

Net als de manschappen van het Eerste Canadese Korps onder leiding van Generaal Charles Foulkes.

Mijn vaders fietstocht baarde veel opzien. Hij kwam aan in Dover, fietste via Londen richting het westen, naar New Forest, terug naar Londen, en vandaar naar noord-Engeland. Daar bezocht hij soldaat Stan uit Ellesmere-port. Ik ken zijn precieze route niet, maar overal waar hij aanklopte mocht hij blijven slapen. Op boerderijen, op landhuizen, bij de 'postmaster' en de schoolmeester. Ze namen die wildvreemde Nederlandse jongen allemaal in huis. Hij hield er een reeks vrienden voor het leven aan over.

Er was nog maar net vrede en er heerste optimisme en vertrouwen.

Dat vertrouwen in die tijd na de oorlog, de jaren van opbouw, was eigenlijk heel bijzonder.

Vrede vraagt vertrouwen. Ook als je nog ver uit elkaar staat.

Vrede vraagt bereidheid om elkaar tegemoet te komen. Ook als je elkaar nog niet helemaal kunt bereiken. Vrede vraagt compromisbereidheid. Ook al zul je het misschien nooit helemaal eens worden. Vrede vergt de erkenning dat er soms meerdere werkelijkheden zijn. En ook dat ieder zijn eigen waarheid mag koesteren. Vrede vraagt de bereidheid om tot elkaar te komen, ook al kun je elkaar niet helemaal aanraken.

In mijn dagelijks werk, de politiek, is vertrouwen de sleutel. In het Nederlandse parlement is de vertrouwensregel een cruciale basis.

De regel stelt simpelweg dat er impliciet vertrouwen is, totdat het vertrouwen expliciet wordt geschonden of opgezegd. De vertrouwensregel in de Kamer draagt bij aan op consensus gerichte politiek. Er is een traditie van samenwerking, in soms wonderlijke coalities, tussen kabinet en Kamer. Het uitgangspunt van vertrouwen, tot het tegendeel is bewezen,is een krachtige basis om op te bouwen.

Ook in Europa is vertrouwen cruciaal. Bij het ontstaan van de Europese samenwerking na de bevrijding was er alle reden tot wantrouwen.

Een reeks van conflicten eindigend in twee wereldoorlogen had Europa zwaar beschadigd achtergelaten. En juist daarom, wist de na-oorlogse generatie, moest het wantrouwen worden overwonnen.

Europa is een raar samenwerkingsverband waarin mensen met verschillende motieven elkaar opzoeken. De één uit zuiver idealisme. Een ander vanuit een zakelijke afweging. Een derde tegen heug en meug 'omdat we nu eenmaal in Europa liggen'. Maar niemand ontkent de ontstaansgeschiedenis, en daarmee de noodzaak van samenwerking.

De geschiedenis dwong ons om het wantrouwen te overwinnen.

Vrede vraagt vertrouwen. Vertrouwen creëert vrijheid. Wat gebeurt er met een samenleving waarin wantrouwen domineert? Daarin gedijt

achterdocht, argwaan en angst. Het zijn de vijanden van de vrede en vrijheid waarin we leven.

Wantrouwen schept diepe scheidslijnen en schetst een perspectief van strijd. Wantrouwen, haat en strijd liggen in elkaars verlengde.

Wantrouwen, haat en geweld tussen bevolkingsgroepen, tussen landen.

We kennen het uit de lange Europese geschiedenis van conflicten, pogroms en volkerenmoorden. Het was nooit ver weg. Het is niet ver weg.

Steeds meer conflicten van vandaag zijn burgeroorlogen. En tegelijkertijd een bron van internationaal conflict. In Syrië, Jemen of de Oekraïne.

We zijn er steeds nadrukkelijker allemaal onderdeel van. Door de media, door de reismogelijkheden, door het internationale betalingsverkeer, kortom: door de mondialisering. En daardoor kruipen deze conflicten ook onze samenleving in. Met de achterdocht, de argwaan en de angst.

Als we dit toestaan, ligt een aantasting van onze vrijheid op de loer.

We moeten zelfvertrouwen ontlenen aan onze weerbaarheid.

Verworven vrijheid laten we ons niet weer ontnemen. We hebben in Nederland en in de westerse wereld een cultuur van vrijheid ontwikkeld waar we trots op moeten zijn. En die de moeite van het verdedigen waard is. Dat wisten onze bevrijders uit Canada, het Verenigd Koninkrijk en alle andere geallieerde landen.

It is always a very touching moment, each year, to see them taking part in the parade in Wageningen. Wij blijven hen dank verschuldigd.

Op de schouders van deze reuzen hebben wij onze samenlevingen verder gevormd. We verbonden ons lot aan elkaar in een militair bondgenootschap en in de internationale en Europese gemeenschap.

De veiligheid en vrijheid die de verbondenheid en het vertrouwen ons gaf, moeten we blijvend koesteren. De openheid en internationale oriëntatie die ons land zo bepaalt, moet ook wanneer er nieuwe dreigingen zijn, behouden blijven.

Juist omdat wij in onze donkerste periode konden rekenen op onvoorwaardelijke steun van onze internationale vrienden, moeten wij op onze beurt nu onze betrokkenheid en inzet tonenrond de drama's die zich afspelen op Middellandse Zee en bij de aardbeving in Nepal.

Tot slot. Mijn vader is heel zijn leven trouw gebleven aan zijn vrienden, onze bevrijders en hun families. De fiets werd vervangen door een Vespa-motorfiets en later door een Peugeootje met een caravan erachter.

Mijn vader en de generaties na hem zijn opgegroeid in vrede en welvaart, die voor ons land vandaag 70 jaar geleden begon. Vrede creëert vertrouwen en vraagt vertrouwen. En alleen een samenleving gebouwd op vertrouwen kent werkelijke vrijheid.

Vandaag is een feestdag. 70 jaar bevrijding, is 70 jaar vrede in ons land en ons deel van Europa. Dat is verre van vanzelfsprekend. Verre van gewoon. Dus laten we het gaan vieren. In de wetenschap dat de vrede ons vrijheid bracht. En de opdracht dat we onze vrijheid ten dienste van de vrede stellen.

Dank u.